

Sygn. akt II UK 189/16

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z wniosku M. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 lutego 2017 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 26 listopada 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 listopada 2015 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację organu rentowego i zmieniał wyrok Sądu Okręgowego w P. z dnia 2 grudnia 2014 r., którym zmieniono zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. i przyznano odwołującemu się M. B. prawo do emerytury od dnia 24 marca 2014 r.

Organ rentowy zaskarżył powyższy wyrok skargą kasacyjną w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego: 1/ art. 184 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1440), przez niewłaściwe ich zastosowanie i przyjęcie, że odwołujący się spełnia warunek co najmniej 15-letniego okresu pracy na stanowiskach zaliczanych do pracy w szczególnych warunkach i w konsekwencji tego - przyznanie prawa do emerytury;

2/ art. 184 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przez niewłaściwe ich zastosowanie polegające na przyjęciu, że odwołujący się przez okres 21 lat i 6 miesięcy wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w szczególnych warunkach i w konsekwencji tego przyznanie prawa do emerytury;

3/ art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z przepisami wykazu A działu XIV poz. 24 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), przez brak ich właściwego zastosowania i przyjęcie, że praca odwołującego się na stanowiskach kierownika działu transportu oraz kierownika działu produkcji pomocniczej i usług spełnia wymogi pracy na stanowisku kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko – techniczny na wydziałach i oddziałach, na których jako podstawowe wykonywane są prace w szczególnych warunkach i winna zostać zaliczona do prac w szczególnych warunkach. Skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy oraz zasądzenie kosztów postępowania, ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania organ rentowy powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości. W uzasadnieniu wniosku wskazał, że istota problemu podnoszonego w apelacji sprowadzał się do odpowiedzi na pytanie, czy praca odwołującego się - osoby kierującej, zarządzającej zakładem lub jego częścią, w tym przypadku działem transportu, polegająca na kontroli jakości transportu, który był związany przede wszystkim z dowozem materiałów budowlanych na budowy przez pracowników samochodami ciężarowymi powyżej 3,5 tony, może być zakwalifikowana jako praca w warunkach szczególnych ze względu na specyfikę jej wykonywania, brak stałości miejsca świadczenia tej pracy przez kierowców oraz fakt, że szkodliwość warunków nadzoru nad pracą kierowców samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony nie da się porównać ze szkodliwością warunków pracy pracowników zatrudnionych na wydziałach i oddziałach, na których jako podstawowe

wykonywane są prace w szczególnych warunkach. W ocenie skarżącego, Sąd Apelacyjny nie wyjaśnił, na czym polegał bezpośredni wpływ czynników szkodliwych na pracę odwołującego się, który jedynie kontrolował jakość transportu, a sam nie brał w nim faktycznego udziału.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał, że jako sąd kasacyjny nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, a skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia. Wniesiona w sprawie skarga nie wykazała znaczenia jej rozstrzygnięcia dla realizacji tej publicznoprawnej funkcji skargi kasacyjnej, względnie potrzeby ujednolicenia orzecznictwa sądów powszechnych i rozwoju jurysprudencji.

Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wskazania za pomocą wywodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2009 r., sygn. II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Sformułowanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało

sformułowane i powołanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158, z 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51; z 11 kwietnia 2012 r., III SK 41/11, LEX nr 1238126; z 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Obowiązkiem skarżącego jest też wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c.

Tymczasem w przedmiotowej sprawie w wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnieniu zawarto tylko zacytowane wyżej pytanie, wskazując równocześnie, że jest to istota problemu podnoszonego w apelacji. Rzeczą Sądu Najwyższego przy ocenie, czy skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, nie jest doszukiwanie się w uzasadnieniu podstaw skargi kasacyjnej argumentacji mającej przemawiać za istnieniem istotnego zagadnienia prawnego. Przedstawienie takiej argumentacji w uzasadnieniu podstaw skargi służy bowiem jedynie wykazaniu zarzucanego naruszenia prawa materialnego lub procesowego. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2011 r., III UK 10/11, LEX nr 1124105). Ponadto sformułowane przez skarżącego istotne zagadnienie prawne nie odpowiada wymaganiom, jakie stawia się temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia, skoro nie odniesiono się w nim w sposób ogólny i abstrakcyjny do treści przepisów prawa tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania odwołuje się także do przesłanki, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., to jest potrzeby wykładni przepisów prawa. Zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego, skarżący winien nie tylko określić, które przepisy wymagają wykładni, ale także

wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów lub przedstawić rozbieżności w orzecznictwie sądów na tle ich interpretacji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Konieczne jest też opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, niepublikowane; z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, niepublikowane; z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP z 2009 nr 3-4, poz. 43). Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne (postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147; z 8 lipca 2014 r., I UK 60/14, niepublikowane).

Oceniając przedmiotowy wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwzględnieniem powyższych przesłanek należy stwierdzić, że ogranicza się ona do wskazania, że wątpliwości interpretacyjne w sprawie budzi, czy rzeczywiście praca odwołującego się była wykonywana w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ust. 2 w związku z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Brak natomiast wspomnianego powyżej, wynikającego z publicznoprawnego charakteru postępowania kasacyjnego, wyводу potwierdzającego potrzebę dokonania wykładni powołanych w skardze przepisów w kontekście właściwego znaczenia zawartych w nich norm prawnych.

Ponadto nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy we wcześniejszym orzecznictwie wyraził swój pogląd, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające jego zmianę (postanowienie Sądu Najwyższego z 12 sierpnia 2014 r., I UK 64/14, niepublikowane). Sąd Najwyższy w wyroku z 8 stycznia 2014 r., II UK 229/13 (niepublikowanym) wyjaśnił zaś, że czynności ogólnie pojętego nadzoru lub kontroli w procesie produkcji wykonywanej w tych wydziałach i oddziałach, w których zatrudnieni są pracownicy wykonujący pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia, objęte poz. 24 działu XIV

wykazu A, to wyłącznie te czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, a więc polegające na bezpośrednim nadzorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach (por. też postanowienie Sądu Najwyższego z 14 września 2012 r., I UK 217/12, niepublikowane i wyrok z 23 maja 2014 r., II UK 461/13 (niepublikowany). Zgodnie z ustaleniami faktycznymi poczynionymi w niniejszej sprawie, odwołujący się w spornym okresie osobiście i codziennie przebywał wśród nadzorowanych pracowników, dokonując kontroli ich prac i nadzorując bezpośrednio jakość wykonywanych usług i organizację pracy.

Konkludując, wobec niewykazania powołanych przez skarżącego przesłanek przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.